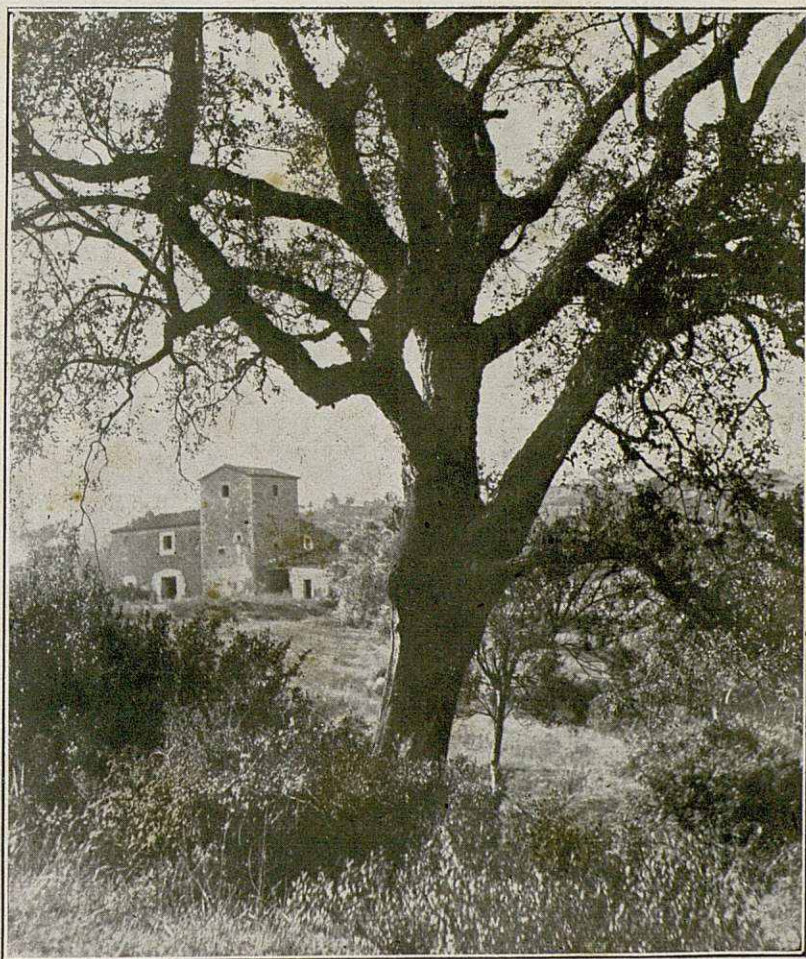

ANY III.

PALAMÓS, SEPTEMBRE DE 1916.

NÚM. 34.

MARINADA

MAS MASSONI

Clxè d'en Lluís Figa.

Traduccions de José-Maria de Heredia

La mort de l'aigla

De les eternes neus los cims deixant,
cercant mes ayre á s'ampla envergadura
y al Sol veure en atmòsfera mes pura
y de mes prop, se va l'aigla aixecant.

Y de guspires d'or un mar solcant,
amunt, amunt, en la obsedant altura,
l'atreu lo llamp qu'en llunyà grop fulgura;
y cau lo llamp ses ales trossejant.

Y crida y giravolta y va bevent
ubriagantshi, la llum que l'ha ferida
y abisme avall va abandonant la vida,

presa del torb. Ditxos qui, satisfent
sublims anhels de llibertat y gloria,
combatent y morint escriu sa historia.

Villula

Si; aquesta es la de Gallus, ple d'anys ja, la heretat
qu'à la vessant s'arrapa del pujol cisalpi;
de sobres la caseta cab sota d'un vell pi
y un sostre ab poca palla té'l sòl pis que hi ha obrat.

Ja es prou per compartirla, si'l cas ve, ab l'hoste aymat.
Té un forn pel pa de casa, te vinya d'hont treu vi
y una horta qu'abundosa lleva un gustós llubi.
¿Qu'es poch això? May Gallus rès més ha desitjat.

Dues o tres feixines quan lo fret es mes viu
al bosch troba, y fresca ombra quan crema'l sol d'estiu,
mentres qu'alguna griva li porta la tardó'.

Del seu fixat destí, content, Gallus espera
aquí, 'l lloch hont nasqué, la seva hora darrera.
Que no es un sabi Gallus ningú ho dirà ab rahó.

Lo Llit

Vestit lo llit de sarja com ab costós brocat,
ja trist com una tomba, ja alegre com un nin
l'home en ell neix, reposa, son con-nubi hi somriu;
infants, joves, esposos, los vells, tots l'han trobat.

Nupcial ó mortuori pel salpacé' arruixat,
d'un crucifix dessota qu'orna un ramet mostiu
lo pas pel mon, del home desde que neix, transcriu,
fins que de ciris voltan son cos inanimat.

Humil, pobret de robes, ó be ab rich pabelló,
ab flamejat retaule mostrantse triomfadó'
sia la fusta erable, sia roure ó xipré',

ditxós qui sens cap ànsia, dels seus, dorm en lo llit,
llit de pilans macissos que plè d'honra ha envellit,
'hont los passats nasqueren y 'hont van morir també.

Nessus

Per temps á les montanyes de Thessalia visquí,
com mos germans ni sort ni dissort coneixía;
lo meu imperi suau en elles jo tenía
y fresques dèus rentavan lo meu pèl roig allí.

Als raig del sol sense ànsies, hermos, lliure, cresquí;
només d'eugues d'Epir farum que jo sentía
una carrera y mon son á pertorbar venía,
pujant per mes narines mon cap á enterboli'

Mes desde que triomfal veji á la jova esposa
somriure, entre'ls ferrenys brassos d'Hèrcul, reclosa,
una crina fa erissar desitx foll que'm tormenta,

car un Deu quin nom sempre mon cor malehirà
infon com un letal verí en una sang bullenta
brama de cavall pare y amor del tot humà.

RAMÓN E. BASSEGODA.

Respectem l'ortografia de l'autor,

Solitud

Vagament ho recordo com es recorden les quimèriques imatges que en somnis forja la fantasia, però que van esborrant-se com del feble ressó les vibracions que en l'infinit es perden, com la llunyania que va esfumant-se darrera del vel subtil de la boirina.

Era cap al tard d'un d'aquells dies núvols del més de desembre. Estona feia que el sol s'era post i la fosca invadia tot el barri.

La tramuntana bufava furiosament, aixecant en remolins la terra del carrer que flagellava la cara dels pocs transeunts que per pura necessitat transitaven pel barri de la Catifa.

Habitàvem la casa del carrer del Moll que, ara de temps renovada té el nombre 10, carrer en el qual el vent del nord hi reborsa d'una manera desenfundada.

A cinc hores havíem plegat d'estudi, i aquell vespre els nois de La Planaça i La Catifa erem privats dels nostres jocs infantívols, a causa dels forts bufaruts que glaçaven mans i cara i engegaven els ulls omplint-los de terrija.

Trafiquejant per la cuina, la mare coïa el sopar, i a la roja claror d'un quinqué, a la taula del menjador, el pare llegia, i jo estudiava les lliçons que havia de donar l'endemà.

Pel carrer no es sentia el trepig d'ànima viventa, no més que el ronc bramar de les ratxes impetuoses que, al reborsar, entafuraven la terra del carrer per entre la escletxa dels dos batents de la porta mal ajustada.

A dins seguíem la nostra tasca amb absolut silenci, interromput, de sobte, per dos trucs donats amb l'anella de la porta.

—Qui hi ha? feu el meu pare aixecant la vista del llibre i dirigint la mirada vers a on la remor s'era sentida.

Ningú respongué.

—Ba! haurà estat el vent. I seguí la lectura un instant interrompuda.

Altres dos trucs, aquesta vegada una mica més forts, ressonaren.

Mon pare, deixant el llibre, anà a obrir la porta i aparegué en el llindar un home alt, amb una gran barba blanca, esbullada, abrigat amb una manta vella, portant un gaiato a la mà. Al veure aquella figura, restà parat, i jo, ho confesso, vaig agafar por.

—Que se us ofereix, bon home? digué mon pare.

El vell barbotejà algunes paraules que no vaig entendre; però vaig deure que pel meu pare preguntava, guiat per l'adreça que li havien donada.

—Sí; aquí és, i en Joan som jo; entreu.

L'home va entrar amb pas molt pausat després de donar la santa nit, recalcant-se en el gaiato, i va asseure's a la cadira que el pare va oferir-li, mi-

rant-se'l amb estranyesa, car no recordava aquella fesomia ni esperava tal visita amb aquell temps a semblant hora.

—Veig que us causa recel la meua presència, i no pot menys que aixís siga: jo, fa molt anys que us conec, vós no que no em coneixeu, perquè a mi no em coneix ningú. No tinc família, parents ni amics; som sòl sobre la terra i vaig perdut pel món com una bolva que el vent s'emporta sense saber on anirà a caure. Encara que em veieu amb la cara arrugada, els cabells i la barba completament blancs i tot el meu aspecte d'un vell, encara som jove, som de la vostra edat encara que no ho sembli: els sofriments morals m'han tornat aixís.

—Es ben cert que no us tinc present; la vostra cara no em recorda la de cap persona coneguda.

—Vós i jo hem navegat junts, hem estat companys de viatge i força amics que érem. Recordeu el viatge a La Havana a bordo de l'Esperança?

—Si, jo he fet alguns viatges a La Havana amb aquell bric-barca: i vós éreu de la tripulació?

Va nomenar-se pel seu nom, el qual, com ha passat tant de temps, se m'és esborrat de la memòria lo mateix del poble d'on era fill.

Va explicar com al cap de poc d'haver desembarcat de l'Esperança va embarcar en un altre vaixell, el nom del qual i el punt on anaven no em recorda tampoc. Amb els anys que han transcorregut se són esvaïts de la memòria meua.

—I vós hi navegàveu quan es va perdre? Jo sempre havia sentit dir, aixís com tothom creu, que s'havia negat tota la tripulació.

—No va ésser aixís per la meua desventura.

I aquí feu la relació del viatge, que encara que jo atentament boca-badat l'escoltava, no m'és possible coordinar el lligament del seu relat. Sols recordo, d'una manera confusa, que va explicar que feia alguns dies que corrien un temporal que els va empènyer cap a una illa deserta, on el vaixell rebotert pels romponents va esberlar-se contra els esculls de la costa; que lluitant desesperadament amb les ones formidables va poguer arribar a terra on va trobar-se sòl; que tant com va tenir forces va recórrer el roquer cridant per si podia socórrer algún company que pogués menester son auxili, essent sa veu ofegada pel brunyit aixordador de la tempesta; la desesperació que es va apoderar del seu esperit al trobar-se perdut en un país llunyà que desconexia, com el fustatge, desferra d'un naufragi, surant en mig de l'immensitat del pèlag; la vida solitaria en una barraca que va haver de construir per a resguardar-se de les inclemències del temps i dels climes; la manca absoluta de tota mena d'utensilis; la alimentació crua dels produïts de la terra i lo que cria la mar; sa completa nuesa al gastar-se-li els darrers parracs que mal cobrien el seu còs;

les incursions per l'illa en cerca de aliments; el continuat escorcoll de l'horitzó a fi de poguer distingir algun dia les veles o la fumera d'algun vaixell al qual pogués fer senyes; les incomoditats, les malalties, la tristesa, les engunies, les esperances, el decaïment, la perdua del parlar per manca d'hàbit i de la noció del temps passat..... tota la relació dels aconteixements viscuts en el lapse de la seva vida miserable, fins al dia que amb joia infinita vegé acostar-se un veler, la tripulació del qual va veure's precisada a recalar en aquell paratge en cerca d'aiga de qué provisionar-se, car feia dies que la tenien a racció per escassejar-los-hi en un viatge de calmes interminable, i en fi, el meravellósament d'aquells tripulants al trobar-se amb un home sol i despulat amb qui no s'entenen, i el seu embarc, fins a la arribada al seu poble.

—Com és de suposar la vostra família al veure'ns no degué conèixer-vos, li digué el meu pare.

—La meva família? Oh no! Ignora la meva existencia.

—Com! No váreu anar a casa vostra?

—Això pla. De cap manera.

—Com és, doncs, possible, que havent arribat al vostre poble no us hagússeu presentat a la vostra família.....

—Ja us ho explicaré i compendreu perquè no devia fer-ho. Quan hi vaig arribar, me fou molt fàcil enterar-me del seu estat, perquè vaig poguer fer les meves observacions amb complerta seguretat de que ningú em coneixia.

Al fer el meu darrer viatge vaig deixar a casa, amb tota felicitat, la meva esposa i un fill esperant el meu retorn que per molt temps esperaren endebades. El fill va morir, i la meva esposa, que havia de fer? Havent sabut el naufragi, passats alguns anys, i estant segura de la meva mort, va tornar a casar-se. D'aquest matrimoni tenen dos fills, o més ben dit un fill i una filla, i el tres viuen ditxosos en santa pau i harmonia.

—Però vos sou el primer marit, i segons la llei...

—O! mai. Jo no tinc dret a torbar la ditxa i la tranquil·litat d'una família que viu relativament feliça. Ella va casar-se amb perfecte ús del seu dret; pel món ja fa temps que vaig deixar d'existir: són celebrades les misses i els funerals en sufragi de la meva ànima i des de llavors jo ja no som jo. Ademés, per a que som bo ja an aquest món? No ténia més que mirar el meu físic: essent de la vostra edat semblo, i realment ho som, un vell decrepit. Per a treballar ja no serveixo; les cames amb prou feines poden portar el meu cos: les meves forces son agotades.

—I doncs, que és lo que penseu fer d'ara endavant?

—Ja ho veieu, l'única cosa que puc: arrocegar la meva vida miserable de poble en poble i de porta en porta, trobant, de tant en tant, alguna ànima caritatiua que ajuda a conservar un cos que va lentament afleblint-se, esperant

el dia per a mi benaurat que de debó hauré deixat de pertènèixer al món dels vius. Errant sobre la terra m'he trobat en aquesta població, i recordant-me de la nostra antiga amistat, essent de dia he demanat per vós i m'han guiat fins aquí; vingut el vespre, desorientat, m'ha costat de trobar-hi; tenia necessitat d'alleugerir-me d'un pès que m'agobiava, de que hi hagués algú que sapigués la meva existència: ara ja estic tranquil i me despedeixo de vosaltres desitjant-vos tota mena de ventures. No tornarem a veure'ns, i maimés ningú sabrà res de mi. Si per casualitat, passat algun temps, vos se presentés la ocasió, feu-li'n arribar quelcom de mi a la meva dòna; feu-li saber la meva desventura, que l'he vista i que hauré mort pensant amb ella, estimant-la i sacrificant-me per a no torbar la alegria, la ditxa i la tranquil·litat d'una llar per a mi benvolguda.

Al fer acció d'aixecar-se de la cadira per a anar-se'n, el meu pare no va permetre que es mogués i resoltament va fer-lo quedar. Aquella nit va ser el nostre hoste.

La tramuntana seguia bufant amb ratxades impetuoses que feien estremeir els batents de les obertures foranes.

Després de sopar vaig anar a dormir amb la penosa impressió de lo que acabava de contar aquell dissortat navegant.

Tota la nit vaig somniar temporals, naufragis, països estranys, i em semblava que era realment el brigit de la tempesta quan sentia els rons bramuls de la tramuntana.

Quan vaig despertar-me, el nostre hoste ja se n'havia anat i mai més en sabérem res.

JOAN BTA. CAMÓS.

Pit i fòra

ENTREMÈS.

PEP. Signant la cambra de la dreta. Entrin allí dins. El fill ont és?

RAM. Signant el de l'esquerra. En aquella cambra.

PEP. Doncs calmin-se i deixin-me sól, que d'ells jo me n'encarrego.

RAM. Anem, papà! Quin xicot més valent!

BAL. Admirat. Sí que te pit! A Pepet. Guardi 's de la llançeta jove! Desapareix amb sa filla per la dreta tancant la porta.

ESCENA X

Pau i Pepet.—Després tots.—Pau va canviant la roba i treient-se barba i perruca, tirant-ho a la cambra de l'esquerra, fins a quedar com a la seva primera sortida. Tot mentres enraona.

PAU. A Pepet. Apa! depressa!... Crida insulta, fes soroll... mobles enlaire... Cops de bastó!

PEP. Fent-ho. Fòra, fòra d'aquí, pillastres!... No us vull veure més en aquesta casa!...

PAU. Fingint que reb. Ui! Ui! Tornarem!... tornarem amb la justícia!

PEP. Fòra, fòra tots!... Van cap al fons, sortint i allunyant-se les veus. Cop de porta. --Tornen a entrar, es miren i esclafeixen una rialla.— Pausa llarga.— Després Pepet es dirigeix a la porta de la dreta. Ja poden sortir: s'ha acabat la batalla.

BAL. Treient el cap. Ja són fòra?

RAM. Quina felicitat! Surten pare i filla.

PEP. Sí, senyor; però m'he vist negre. Entre el pare i el fill m'han agafat i anaven a estrangular-me! Sòrt que ha vingut l'oncle i m'ha ajudat que sinó...

BAL. Per Pau. El senyor és el seu oncle?

PAU. Avençant-se. Servidor de vostè. Soc l'oncle d'en Pepet; i aprofitant l'ocasió de trobar-me aquí, li demano per ell la mà de la Ramona.

RAM. Apart, a Baldiri. Papà, pensi que'ns ha salvat!...

BAL. Decidint-se. Té, noi, aquí la tens. Si no fos per tu, potser ja tindria un mirador a la panxa.

PEP. Quina alegria!

RAM. Que feliços serem!

BAL. Demà mateix ens mudarem de casa. No vull que la tia Pepa ni aquets ximples sàpiguen mai més res de nosaltres.

PAU. A Pepet. Ja veus si serveix el tenir pit. Tant sols de creure que n'has tingut, ja has lograt lo que volíes.

RAM. Gràcies a vostè.

PEP. Doncs d'avui endavant procuraré tenir-ne, perquè si un cop de pit de l'oncle m'ha dut a la felicitat, un altre no me'n pugui treure.

PAU. No logra rê aquell que implora,
suplica demana i tem :
per a obtenir el que volem
hem de cridar : Pit i fòra.

TELÓ.

LLUÍS PUIGGARÍ.

Rameau

La primera llum d'un geni sempre resulta velada o esblaimada pel geni precedent i dominador. El més gloriós músic francès del segle XVIII, nat a Dijon l'any 1683, fou eixalat en ses primeres altes volades per l'influència i poder del mestre Lully. La traba dels lullistes no era pas la contenció que, per naturalesa, oposen els vells a un jovincel artista abrivat i impetuós; tenia 50 anys fets el músic borgonyés quan va debutar a l'Òpera. La

seva vida contrasta, doncs, vivament, amb la de Mozart, Beethoven, Gluck.

Ver ès que en aquell segle el camp únic de llument era l'òpera; i, si tots-temps i a tots els músics ès estat difícil el trobar la col·laboració literària prou digna i relleuable, per força ho havia d'esser molt més a aquell qui, com Rameau, era retret i reservat. No se perdé, per ço, per falla d'intent, car a l'edat de 22 anys arribà a París, on llençà a la pública sanció el primer llibre de Composicions de clavicordi i on rebé lliçons de perfeccionament del gran organista M. Marchand.

Per esser-li defès el teniment de dues orgues guanyades en oposicions, abandonà la reial ciutat, pelegrinant, llavors, per sa patria, fins a ingressar a Clermond Ferrand, on reprengué l'orga que ja havia tinguda durant tres anys. De son viatge a Italia, de molt jove, poca influència rebé.

Es molt curiós el fet que el gran organista no hagi deixat composicions d'orga. També ès notable que no tingués Rameau mestres d'harmonia. Llevat de M. Marchand no figura altre mestre sinó el progenitor, músic també, qui hagué fretura d'ensenyar a sos fills les notes abans que les lletres. Per lo referent a estudi d'harmonia, ès tant més estrany quant hi fou Rameau inclinat des de sa infantesa. La genial intuïció devia descobrir-ne els misteris.

En el dolç racer de Clermond va escriure el Tractat d'Harmonia; i, com vianant segur de son camí, amb l'obra fonamental, sòcol de glòria, tornà a París. Tenia ja quaranta anys. Va casar-se amb una musiquessa, na Maria Lluïsa Mangot. Necessitat obliga. L'artista publicà un segon Recull de peces de clavicordi i el Nou Sistema de Música Teòrica. Rendint homenatge, més forçat que espontani, al gust italià imperant, produí Cantates. Fou titular de l'orga dels Jesuïtes del Col·legi. Els deixebles afluren, atrets per la tècnica nova i pel mètode d'acompanyament, llavors valiosíssim, per haver de realitzar a vista el baix continuu. Assenyalat i molt lloat, trobà encara clos el camp de llum, l'òpera, fitó dels músics tots.

La fama de pedagog li valgué un protector, el financier Le Riche de La Pouplinière, per mitjà del qual entrà en coneixença de Voltaire i de l'abat Pellegrin. No amb pocs treballs ni sens garanties, accedí l'abat Pellegrin a escriure el llibret *Hippolyte et Aricie*, imitació de la *Phèdre* de Racine.

Ja és d'imaginar l'ímpetu i il·lusió amb que empendria sa tasca l'il·lustre músic per a debutar a l'Òpera. La forta campanya dels lullistes ocasionà un mig fracàs, però l'autor no es desconcertà ni es rendí. Dos anys després, feu aparèixer *Les Indes galantes*. Prosseguí la lluita amb la representació de *Castor et Pollux* (1737).

Com un guerrer àvid de brandar totes les armes, publicà, entre ses inspiracions, *La Generació Harmònica* i fundà una escola de composició. Gran èxit obtingueren *Les festes d'Hébe*, exquisit ballet en tres actes, d'euritmia helènica i de caràcter estètic. N'acceptà la dedicatòria la duquessa du Maine. Escampava's l'anomenada. Creixia la glòria. L'impaciència per a conèixer l'òpera *Dardanus* donà lloc a l'anècdota de l'inglès, qui no trobà, a cap preu, una butaca, malgrat dels horrors qui cundien respecte de l'obra. Les discussions foren coronades de la favor del rei Lluís XV.

Com dolç respir després de fatiga fructuosa, visqué l'artista en repòs i silenci durant sis anys. Ja no tenia enemics a vèncer ni trabes a desfer. A canvi de situació, canvi de caràcter. L'inspiració volà blanament i llisa. Per a atendre la majestat reial, compongué obres de circumstancia, fredes i lleugeres. La frescorosa inspiració renasqué en l'òpera *Zoroastre*.

Aspre lluita s'entaulà entre Rameau i els Enciclopedistes. Clamaven aquets per la reforma absoluta de l'òpera francesa. No podien comportar l'abundància de ballets. Rousseau deia que la simfonia era un caos i que sols la melodia havia d'imperar. En donant preferència als treballs simfònics i persistent en la producció de ballets, el músic borgonyès no hagué por d'arrostrar les invectives de la capella dogmàtica dels Enciclopedistes. En els ballets, característica de l'època, l'inspiració de Rameau s'hi desplegava a lloure. Per això, menà l'òpera al gran espectacle. Les seves simfonies són plenes de rigodons, minuets i tamburins.

Fluctuava la gran figura entre dues corrents: revolucionari segons els lullistes, retrògrad segons els filòsofs. Diderot i D'Alembert apaibegaren les crítiques fins a l'extrem que l'últim col·laborà en l'obra *Elements de musica teòrica i pràctica*. S'avenen els crítics en manifestar que tots els tractats, compostos per l'autor de *Castor et Pollux* son gloses o apèndixs del cèlebre *Tractat d'Harmonia*.

La dualitat del pensador i d'imaginatiu qui distingeix l'artista garantia la celebritat. A l'estranger sols fou conegut com a home científic i tractadista eminent. Bach el criticava, però no deixà, per ço, d'ensenyar la seva teoria del baix fonamental. Haendel li demostrà molta admiració.

Sapigué aprofitar tots els recursos propis a enriquir la musica. Aixís incorporà a l'orquestra de l'Opera els clarinets, qui aparegueren a Mannheim l'any 1758. Acceptà, a més les trompes; feu treballar als violins la doble corda. Va adalitar-se a presentar nous colors instrumentals, en forma, que l'orquestra de l'Opera guanyà molt i molt amb el seu concurs.

Diu Muret que componia amb un violí, cosa rara tractant-se d'un organista. Escrivia amb més facilitat la musica instrumental que la vocal, segons Laurencie. Supeditat a l'estil i disciplina, equilibrà l'emoció i la lògica. Fou, per tant, un gran clàssic, si bé defugí amb horror fugues i imitacions. Per a exornar sa musica, valia's només de dibuixos contrapuntístics. Es incomprendible que un músic matemàtic com Rameau avorria les fugues.

Entre les sentències pedagògiques del gran artista, apuntarem les següents: — La musica és una *ciència* que deu tenir regles fixes. — Es l'harmonia qui mos porta i no la melodía. — Hi han certes perfeccions qui depenen del geni i del gust, als quals l'experiencia és encara més ventajosa que la mateixa ciencia. — Es precis que el cant imiti la paraula. — Per a fer prompte músics dels principiants, cal sempre acompanyar tots els llurs cànctics d'una harmonia perfeta. — Abraçar un gust nacional en preferencia a altre, és provar que s'és encara novell en l'art. —

Morí Rameau l'any 1764. Molts anys romangué en oblit el seu record en la mateixa França. La reparació és estada tan brillant com merescuda. Un estol d'eminentes artistes, presidits per en Saint Saens i en Vincent d'Indy i la meritíssima *Schola Cantorum* han publicat les obres completes. I Dijon, la ciutat nadiua, ha erigit una estatua a son fill il·lustre.

MIQUEL ROGER I CROSA.

Crònica local

Agost, cor de l'istiu, mès d'esplai i d'esbarjo, tu aportes a Palamós una visió alegre de forasters, amics de la mar; forasters qui sojornen dolçament en la platja de la Fosca, forasters qui passen ràpids, no deixant-se conèixer sinó dels fondistes. Fondistes, pescadors i tots els negociants de queviures el fan bé l'Agost a Palamós actualment. No hi ha dubte que la platja de la Fosca dóna molta de vida, i per aparences, adquirirà, en l'avenir, molta de preponderancia. Els propietaris dels sòls vorers a la platja, semblen persones favorites per la rifa. Nous tractes estàn en gestació. Enguany, com ja diguérem, s'hi han construït dos xalets, el del Sr. Tarrés i el del Sr. Arolas, ambdós de Barcelona. El plànol de l'edifici d'aquest últim senyor és de l'arquitecte barceloní en Lluís Callén. Sovintegen en el *Jeroglífic* els concerts donats pels coneguts pianista i violinista senyors Ferrer i Conchs. De tant en tant, també hi ressona la tenora.

Gran moviment en tota la costa. A la platja de Castell i han 9 xavegues, els propietaris de les quals, per a no danyar-se mútuament, sortegen, en harmonia, les hores de treball. En les primeres fosques de la present estiuada la sort els favorequé. En la platja de la Fosca hi han els pescadors escalencs qui, de molts anys, hi sojornen en les tendes patriarcals. Un d'aqueixos mariners vegé un tauró dies enrera.

La calor és estada tan forta i aclaparadora que tothom pensava amb un capbuç a la mar. Per a donar idea de la calor, cal dir que algunes dones se són desmaiades en les fàbriques i que l'aiga entollada exhala un baf pestilencial. Ja per l'avidesa del remull, ja per l'afició a la pesca, ja per l'hòrrid espectacle de la guerra europea, l'atenció palamosina s'és concentrada en la mar. El dia 4, un submarí austríac enfonsà enfront del cap de Bagur dos vapors, l'inglés *Mount Comston* i el grec *Aquiles*. El vapor *Comercio* recollí els 13 tripulants del grec; la tripulació de l'inglès se desembarcà a Estartit. El transport italià *Resurrezione* tingué temps de fúger del torpedeig, refugiant-se en nostre port durant alguns dies. Ni l'*Andalucía* ni l'*Ampurdanès*, qui passaren per les aigües de la catàstrofe poques hores després, no pogueren veure cap resta ni senyal. L'ensendemà, a les 3 de la tarde, un seguit de canonades demostraren que hi havia un combat. Ne voleu de gent al Padró i a les muntanyes de la costa! Tres vapors lluitaren amb un submarí, però jassia que la versió que el submarí fou enfonsat o tocat se repetí amb insistencia, no pot dir-se altra nova segura sinó que els tres vapors continuaren llur camí. Els restes dels naufragis produïren expectacions. L'activíssim pràctic en Pere Gutiérrez remolcà amb son automòbil una gran nevera del vapor anglès estada; barques pesqueres recolliren un barril d'oli i fustes, i la mar de lleveig

emmenà molt de fustam esmenuçat que la gent recollí per llenya estalviant-se d'anar a bosc. Una setmana després, foren també torpedejats el vapor espanyol *Ganekogorta-Mendi* i l'italià *Sebastiano*.

Ha visitat nostra vila el chor *Juventut Tarrasense*. Els regidors senyors Ciurana i Plaja i el chor *El Progrés* amb la senyera, reberen els forasters. En la casa de la vila hi hagué recepció, parlant el Síndic de l'Ajuntament de Tarrassa i el Batlle de la nostra vila. Seguidament cantà el chor la *Primavera* de Clavé i l'*Empordà* de Morera. En el Centre Federal i en el Centro Económico l'entitat feu sentir altres composicions. Una gentada va eixamar-se davant la Casa de la Vila, la qual era il·luminada. Els cantaires de la *Juventut Tarrasense*, com a record de Palamós, guardaran una cinta que l'Ajuntament els regalà.

El Jubileu de la Porciúncula fou translladat al dia festiu, en gràcia als obrers. En la nostra parroquia s'és fet un recapte per a l'erecció de l'església de San Antoni de Calonge.

Un dia, el tren correu va retrassar una hora per haver-se cremat un vagó de suro; altre jorn, per averia, arribà l'últim tren a les 12 de la nit. Una barca en derribada va sofrir desperfectes en l'antena i en el pal.

Com a conseqüència, a no dubtar, dels balls de manubri celebrats en el barri de la platja, el piano mecànic ha voltejat per la vila.

La Societat Miquel i Vincke de Palafrugell, honra de l'indústria catalana, s'és transformada en Societat Anònima. Componen el Concell Administratiu, en Joan Miquel, en Fèlix Ribera i n'Alexandre Jofre.

La crònica actual no abarca tot el mès, per raó que MARINADA ha projectat una excursió a Ampuries. Ja, de temps, volia organitzar-la, car és sensible que resti encara un empordanès desconexedor de les ruïnes de la cèlebre ciutat, per on entrà a nostra patria la civilització grega. Amb el desig d'oferir propicia ocasió, estampem el següent anunci :

EXCURSIÓ A AMPURIES

organitzada per MARINADA i que, Deu volent, se celebrarà el diumenge dia 3 de Septiembre, en automòbil i amb el concurs de tothom qui en senti grat. Durant el matí, visitaran els excursionistes les cèlebres Ruïnes i, en lo restant de jornada, disfrutaran de la Festa Major de La Escala.

Per a inscriure's com excursionista, cal dirigir-se a la Redacció de MARINADA, (Carretera de Girona, n.º 27).

El carboner

La nit és freda; lleument mormola
el vent que entona son plany etern,
que de misteri cobreix la terra
i el cor enlaira fitant-lo el cel.

Trenca la fosca, la clareta
que febles llençen esbarts d'estels.
O! nota alegre de les nits negres,
llargues i fredes de l'aspre hivern!

Entre verdisses i claps d'estepa
mig envoltada de pedreguer
s'aixeca sola, fumada, trista....
l'humil barraca del carboner.

Les amples boques que el fornell volten,
exhalen, folles, fumera ardent
que al destriar-se mig blanquinosa
com vel de boira s'escampa arreu.

Una halenada de sentor pura,
que els pulmons ompla, ben lluny s'estén;
tot se n'amara, plans i muntanyes,
boscós, ubagues i plans deserts.

Un home negre com la nit fosca
de sa barraca surt a pleret;
guia sos passos la claror trista
d'una llanterna de flam morent.

¡Com li espurnegen els séus ulls grossos!
¡com li ressalten ses blanques dents!
Tot quan l'envolta negror escampa;
negre és sa cara, negre tot ell.

I mig pensívol, com d'esma marxa
per la drecera bosc a través,
com visió tètrica que glaça l'ànima,
com visió estranya que esporugueix.

A lloc arriba; don una ullada.
Tot marxa a l'hora, rès hi ha que fer;
la fumarola va sortint negra...
i ell se n'entorna poc a poquet.

FRANCISCA TORRENT DE FIGA.

CICLES SANROMÀ

MOTOS

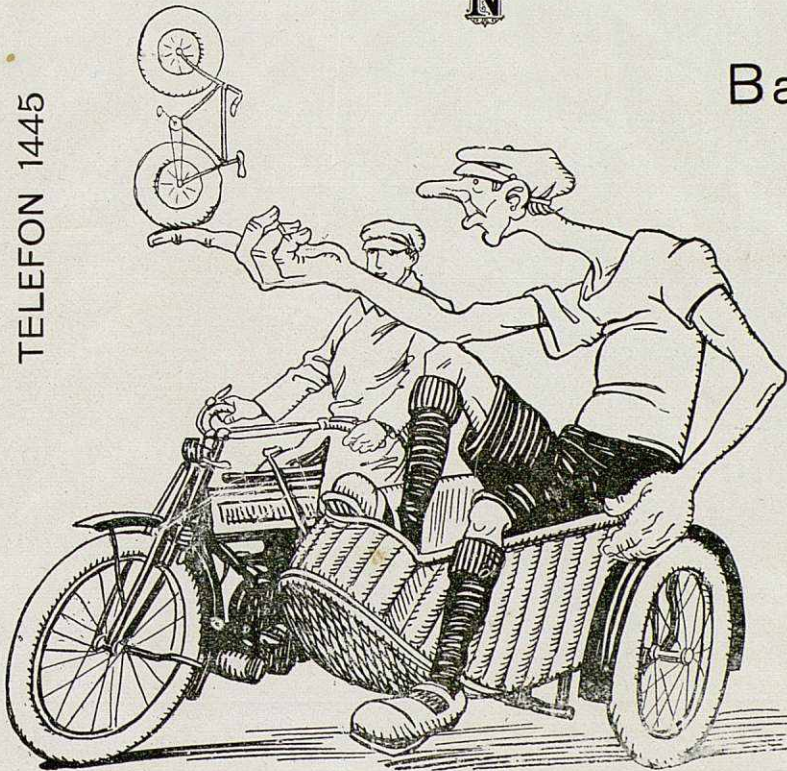
S
U
N

Balmes,

62

B
A
R
C
E
L
O
N
A

TELEFON 1445

RESERVAT

Tintura Brillant

JOAN ANTOJA

• Mar, 39 •

BADALONA